

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Pakistan 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Konstitutionen garanterar såväl grundläggande civila och politiska rättigheter som ekonomiska och sociala rättigheter, men det brister i tillämpningen. I praktiken saknas ofta såväl ett mer detaljerat rättsligt ramverk som formella mekanismer för tillämpningen av de grundlagsskyddade rättigheterna. Kränkningar av de mänskliga rättigheterna och övergrepp begås av statliga och icke-statliga aktörer.

Utomrättsliga avrättningar, ofrivilliga försvinnanden, tortyr, godtyckliga frihetsberövanden, tvångsarbete, våld mot kvinnor och barn samt diskriminering av minoriteter utgör exempel på vanligt förekommande övergrepp. Resursbrist och korruption inom polis och rättsväsende bidrar till en omfattande straffrihet. Möjligheten att åtnjuta sina rättigheter är särskilt begränsad för bland andra kvinnor som lever i fattigdom, barn samt personer från religiösa minoriteter.

En tilltagande radikaliserings av det pakistanska samhället har sedan 1980-talet bidragit till sekteristiska konflikter och ökande intolerans gentemot religiösa minoriteter, liksom mot liberala och sekulära delar av samhället. Det civila samhällets handlingsutrymme begränsas av både fundamentalistiska strömningar och statliga restriktioner. Lagar som ska skydda mot hädelse av islam missbrukas och leder till godtyckliga och stränga straff, inte minst för personer från religiösa minoriteter. Journalister och människorättsförsvarare är utsatta för våld och hot från såväl extremistiska grupper som från militär och säkerhetstjänst.

on the Net 2016, där Pakistan får 69 poäng på en hundra gradig skala, där 0 är bäst och 100 sämst.

Det finns ett bra utbud av internationell litteratur, men böcker måste passera den statliga censuren innan de kan tryckas i Pakistan. Litteratur och konst är i allmänhet fria medan film censureras. Pakistans myndighet för översyn av elektronisk media har laglig rätt att kontrollera nyhetsinnehållet hos bland annat tv-kanaler och kan utfärda böter vid överträdelser.

Regeringen kontrollerar och sköter landets viktigaste nyhetsbyråer, *Pakistan Television Corporation* och *Pakistan Broadcasting Corporation*, vilket avspeglas i dessa mediers sändningar. Det händer att sändningstillstånd för internationella kanaler dras in.

Den så kallade blasfemilagen ger dödsstraff eller livstids fängelse för hädelse eller smädande av heliga muslimska personer eller koranen. I december 2016 satt sju ton personer dömda till döden för hädelse, enligt uppgifter från såväl utrikesministeriet som civilsamhällesorganisationer. Samtliga tillhör religiösa minoriteter. Rättssäkerheten kring dessa fall är mycket bristfällig, med bevisning som ofta består av hörsägen. Majoriteten av de åtalade och dömda för hädelse är sunni- eller shiamuslimar, men ahmadiyyier, kristna, hinduer och andra minoriteter är kraftigt överrepresenterade i förhållande till sin andel av befolkningen. Hädelselagen bidrar också till spänningar och våldsamma incidenter mellan religiösa grupper.

Inflytandet från radikala muslimska grupper bidrar till att hädelselagstiftningen är mycket känslig i Pakistan. Hotbilden från militanta grupper och deras sympatisörer samt inflytandet från konservativa mullor gör det svårt att genomföra en lagändring

Mötes- och föreningsfrihet

Grundlagen garanterar föreningsfrihet med undantag för sammanslutningar som hotar nationens säkerhet, den allmänna ordningen eller moralen. Föreningsfriheten gäller dock inte i FATA. Ahmadiyya-minoriteten hindras ofta från att hålla offentliga sammankomster.

Under 2015 och 2016 infördes gradvis hårdare registreringskrav om reglering av organisationer som tar emot utländskt finansiellt stöd. Sådana organisationer måste först ansöka hos inrikesministeriet och bland annat

uppge varifrån finansieringen kommer. Verksamheten ska inte strida mot landets ”kultur och religion” och ingen anställd får vara av indisk eller israelisk härkomst. Det har blivit svårare både att få tillstånd att verka i landet och resetillstånd för de anställda till vissa delar av landet.

Religions- och övertygelsefrihet

Islam är officiell religion i Pakistan och enligt grundlagen måste landets lagstiftning vara förenlig med sharia. Religionsfriheten är visserligen skyddad i grundlagen men med så omfattande begränsningar att lagstiftningen *de facto* diskriminerar religiösa minoriteter. Det är enligt lag inte förbjudet att konvertera från islam till annan religion, men muslimer som väljer att avsäga sig sin tro riskerar att av icke-statliga aktörer utsättas för social uteslutning, våld, tortyr eller i värsta fall mord. Det är förbjudet för icke-muslimer att försöka omvända muslimer. Shariialagar har tidvis införts i delar av FATA och KP, i samband med att talibaner har dominerat områdena.

Det finns i Pakistan ett stort inflytande från radikala, i synnerhet sunnimuslimska, strömningar som bidrar till en omfattande intolerans gentemot religiösa minoriteter, muslimer som inte anses vara tillräckligt renlärliga samt liberala och sekulära grupper. De extremistiska gruppernas inflytande ökar med anledning av det stora antalet religiösa skolor, så kallade madrasas, där den mycket konservativa deobandi-grenen av islam lärs ut. Flertalet av dessa skolor är inte registrerade, men civilsamhällesorganisationer bedömer att antalet uppgår till omkring 10 000.

Diskrimineringen av ahmadiyya-samfundet är särskilt grov och institutionaliserad. Ahmadiyyier definieras enligt grundlagen som icke-muslimer. Diskriminerande lagstiftning innebär att det i praktiken är olagligt för samfundets medlemmar att utöva sin religion.

IV. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Situationen för arbetstagare är generellt svag och utsatt. En majoritet av pakistanska anställda saknar anställningskontrakt och har mycket begränsad anställningstrygghet. Det finns betydande hinder för fackligt arbete, inte minst på provinsiell nivå. Flertalet arbetstagare saknar rätt att organisera sig i fackföreningar, eftersom de arbetar inom den inofficiella sektorn eller saknar anställningskontrakt. Det förekommer att fackliga ledare utsätts för våld och

grovt att de avlidit eller fått allvarliga skador, inklusive flera fall där förövaren var barnets lärare.

Det är förbjudet att hålla minderåriga fängslade tillsammans med vuxna, men i praktiken är detta vanligt förekommande på grund av bristen på ungdomsfängelser.

Det förekommer att talibaner och andra militanta grupper rekryterar eller kidnappar barn för att använda dem som soldater eller för självmordsdåd.

I Islamabad har det med hjälp av UNICEF etablerats ett ombudsmannakontor dit barn kan vända sig med klagomål.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Av Pakistans befolkning beräknas runt tre miljoner vara kristna, två miljoner hinduer och 1,5 miljoner ahmadiyyier. Av den stora muslimska majoriteten uppskattas 20 procent vara shiamuslimer. Andra minoriteter är kalasher, ismaeliter, sikher, buddhister, parser, bahaier med flera. Religiösa minoriteter erkänns, men lag och myndigheter skyddar inte i tillräcklig utsträckning personer som tillhör minoriteter. Minoriteter tycks allt oftare utsättas för diskriminering och för våld från sekteristiska religiösa grupper.

Ahmadiyyier betraktas som avfällingar från islam, trots att de själva ser sig som muslimer. Deras religionstillhörighet noteras i passen och de kan bestraffas om de använder muslimsk terminologi och muslimska ritualer. De tillåts inte genomföra pilgrimsresor till Saudiarabien och flera av deras moskéer har förseglats eller konfiskerats av andra muslimska samfund. De har inte rätt att begravas på muslimska begravningsplatser. Ahmadiyya-minoriteten utsätts för omfattande våld, hot och trakasserier som till viss del tolereras av rättväsendet och som staten inte i tillräcklig utsträckning ingriper för att avvärja. Fundamentalistiska muslimska ledare agiterar öppet mot ahmadiyya-samfundet utan ingripanden från myndigheterna.

Icke-muslimska minoriteter som kristna och hinduer diskrimineras såväl i lagstiftningen som socialt. Sekteristiskt våld mellan sunni- och shiamuslimer är vanligt förekommande. Under perioden har ett antal terrorattacker skett riktade mot religiösa mål.

Meeting and association freedom

The basic law guarantees freedom of association with the exception of associations that threaten the nation's security, public order or morality. The freedom of association, however, does not apply to FATA. The Ahmadiyya minority is often prevented from holding public gatherings...(report page, 10/ 21)

Religion and freedom of belief

Islam is official religion in Pakistan and according to the Constitution, the country's legislation must be compatible with Sharia. Although freedom of religion is protected in the Constitution, but with so extensive restrictions that legislation de facto discriminates against religious minorities. By law, it is not forbidden to convert from Islam to another religion, but Muslims who choose to renounce their beliefs risk being subjected to social exclusion, violence, torture or worst murder by non-state actors. It is forbidden for non-Muslims to try to repent Muslims. Sharia laws has occasionally been introduced in parts of FATA and KP, as Taliban has dominated the areas.

There is a great influence of radicals (extremists) in Pakistan, in particular, especially Sunni Muslims, which contribute to extensive intolerance towards religious minorities, Muslims who are not considered to be sufficiently renal as well as liberal and secular groups. The influence of the extremist groups increases due to the large number of religious schools, so-called madrasas, where the very conservative deoband branch of Islam is taught. Most of these schools are not registered, but civil society organizations estimate that the number is around 10,000.

The discrimination of the Ahmadiyya community is particularly coarse and institutionalized. Ahmadiyya is defined according to the Constitution as non-Muslims. Discriminatory legislation means that in practice it is illegal for community members to exercise their religion...(report page,11/21)

Rights of persons belonging to national, ethnic, linguistic and religious minorities as well as indigenous peoples

Of the Pakistani population, around three million are estimated to be Christians, two million Hindus and 1.5 million Ahmadiyyis. Of the great Muslim majority, 20 percent are estimated to be Shiites. Other minorities are kalasher, ismaelites, sikhs, buddhists, parses, bahaier and many others. Religious minorities are recognized, but law and government do not adequately protect persons belonging to minorities. Minorities seem increasingly exposed to discrimination and to violence from sectarian religious groups.

Ahmadiyyis are regarded as apostasy from Islam, even though they themselves regard themselves as Muslims. Their religious status is noted in the passports and they can be punished if they use Muslim terminology and Muslim rituals. They are not allowed to conduct pilgrimage to Saudi Arabia and several of their mosques have been sealed or confiscated by other Muslim communities. They are not entitled to bury at Muslim cemeteries. The Ahmadiyya minority is subjected to widespread violence, threats and harassment, which is, to a certain extent, tolerated by justice and which the government does not adequately take to ward off. Fundamentalist Muslim leaders openly aggressive to the Ahmadiyya community without intervention from the authorities...(report page,17/21).